

Toimiva arki kaikille

Espoon vammaispoliittinen ohjelma

4.5.2009

JOHDANTO.....	3
1 OHJELMAN PERIAATTEET	4
1.1 Ohjelman visio ja tavoite	4
1.2 Espoon arvot - sanoista tekoihin	5
1.2.1 Asukas- ja asiakaslähtöisyys.....	5
1.2.2 Suvaitsevaisuus ja tasa-arvo.....	5
1.2.3 Luovuus ja innovatiivisuus.....	6
1.2.4 Kumppanuus ja yhteisöllisyys	6
1.2.5 Tuloksellisuus ja vaikuttavuus	6
1.2.6 Kestävä kehitys.....	7
1.3 Ohjelman linjaukset.....	7
1.3.1 Haaste kaikille.....	7
1.3.2 Kaikessa huomioon.....	8
1.3.3 Ihmiset keskiössä.....	8
1.3.4 Muutokset hallintaan	10
2 OHJELMAN TOIMINTAPROSESSI.....	11
2.1 Jatkuva prosessi	11
2.2 Vastuuryhmä.....	12
2.3 Analyysit	12
2.4 Eri toimijoiden näkemykset	12
2.5 Tahdon muodostus	12
2.6 Päätökset.....	13
2.7 Toteutus.....	13
2.8 Toimeenpanon seuranta	13
2.9 Raportointi	13
2.10 Arviointi.....	13
2.11 Tiedottaminen	13
3 TOIMENPIDESUUNNITELMA TOIMINTATAPANA	13
LIITTEET	14

JOHDANTO

Espoon vammaispoliittinen ohjelma on espoolaisia varten. Ohjelma haastaa jokaisen espoolaisen toimimaan niin, että vammaiset henkilöt voivat elää ja päättää asioista oman valintansa mukaan.

Ohjelma haluttiin uudistaa vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä. Samalla haluttiin saada ohjelmasta elävä tienviittoittaja, joka toimii yhdessä Espoon strategian ja taloussuunnittelun kanssa.

Lähtökohtia

Lainsäädäntö asettaa kehyksen, jonka mukaan toimitaan. Se muuttaa myös toimintaympäristöä ja säätelee meidän kaikkien arkea. Lakien avulla pyritään turvaamaan jokaisen kansalaisen yhdenvertaisuus ja osallisuus.

YK:n hyväksymän *Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen* keskeisiin ajatuksiin kuuluvat syrjinnän kieltäminen ja tasapuolisen kohtelun takaaminen kaikilla elämänalueilla.

Suomalaisen vammaispolitiikan periaatteiksi on valtioneuvoston selonteossa määritelty vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, oikeus osallisuuteen sekä oikeus tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Valmisteilla olevan valtakunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on vammaispolitiikan valtavirtaistaminen osaksi yhteiskunnan eri toimintoja. Ohjelmassa linjataan lähivuosien suomalaisen vammaispolitiikan kehittämisen keskeiset toimenpiteet eri hallinnonaloilla.

Espoon ensimmäinen vammaispoliittinen ohjelma laadittiin vuonna 1999. Uudistamistyössä hyödynnettiin ensimmäisen vammaispoliittisen ohjelman toteutuksesta saatuja kokemuksia.

Ohjelman uudistamistyö

Ohjelman uudistamiseksi kaupunginjohtaja nimesi työtä varten johtoryhmän ja ohjausryhmän.

Ohjelman ohjausryhmän muodostivat vammaisneuvoston ja johtoryhmän jäsenet. (Jäsenet liitteessä 1)

Ohjelman valmistelua varten on järjestetty työpajoja ja keskustelutilaisuuksia, joissa on ollut mukana useiden eri tahojen edustajia kuten vammais- ja potilasjärjestöjen edustajia, asiakkaita, valtuutettuja ja työntekijöitä.

Ohjelman vaikutusalue

Tämä ohjelma ottaa kantaa siihen, kuinka Espoossa huomioidaan vammaiset ja pitkäaikaissairaat henkilöt. Vammaisuuden määrittää yksilön ja ympäristön välinen vuorovaikutus- ja yhteistoimintasuhde. Keskeistä on, millaisia meidän asenteemme ovat, kuinka vammaisuus otetaan ympäristössä huomioon ja toteutuuko yhdenvertaisuus todellisuudessa. Asenteet myös muokkaavat sitä, mikä nähdään vammaisille ihmiselle tarpeellisenä.

Vammaisten henkilöiden määrästä ei ole tarkkaa tutkimus- tai tilastotietoa kuntakohtaisesti. Espoossa oli n. 4000 vammaista henkilöä vammaispalvelujen piirissä vuonna 2008. Vammaisten määrän tarkkaa arviointia haittaavat paitsi tilastojen puute, myös vammaisuuden määritelmän epäselvyys. Vammais- ja potilasjärjestöjä Espoossa on n. 60 ja niiden arvioitu jäsenmäärä on n. 40 000.

Ohjelman rakenne

Aluksi esitellään Vammaispoliittisen ohjelman visio, tavoite ja linjaukset, joita on työstetty työpajoissa ja keskusteluissa. Ohjelman visio on: *Toimiva arki kaikille - Espoo on edelläkävijä vammaisten henkilöiden toimivan arjen mahdollistajana*. Se haastaa meidät kaikki espoolaiset toimimaan niin, että vammaiset henkilöt voivat elää tavallista elämää ja päättää asioista oman valintansa mukaan.

Arvot ohjaavat käytännön toimintaa. Espoon arvot muodostavat ohjelman arvopohjan, ja niitä on avattu ohjelmassa vammaisten henkilöiden näkökannalta. Linjausten avulla toimintaa ohjataan samaan suuntaan, kohti yhteistä visiota. Ohjelma on työkalu vammaisten henkilöiden toimivan arjen toteuttamisessa.

Vammaispoliittisen ohjelman toteuttaminen on jatkuva prosessi. Toimintaprosessi-osassa kuvataan ohjelman eteneminen sekä hyväksymis- ja seurantamenettelyt.

Ohjelman toimenpidesuunnitelma-osa on pidemmän ajan tavoitteiden mukainen konkreettinen suunnitelma aikatauluineen ja vastuineen. Sen avulla ohjelman visio muutetaan sanoista teoiksi. Toimenpide-suunnitelma-osa sisältää vuosittain päivitettävän osan, jolla varmistetaan, että toimenpiteiden suunta säilyy tarpeiden mukaisena ja konkreettisia tekoja tehdään.

Ohjelman keskeisistä periaatteista ja prosessista julkaistaan esite.

1 OHJELMAN PERIAATTEET

1.1 Ohjelman visio ja tavoite

Ohjelman visio: *Toimiva arki kaikille - Espoo on edelläkävijä vammaisten henkilöiden toimivan arjen mahdollistajana*.

Ohjelman tavoite: Haastaa meidät kaikki espoolaiset toimimaan niin, että vammasta huolimatta voi elää tavallista elämää ja tehdä asioita oman valintansa mukaan.

1.2 Espoon arvot - sanoista tekoihin

Vammaisten henkilöiden toimivan arjen mahdollistaminen viedään osaksi Espoon strategiaa. Espoon arvot ohjaavat toimintaa. Ohjelmassa on määritelty arvojen sisältö vammaisten henkilöiden näkökulmasta, niin että ne saadaan näkyviksi ja vaikuttamaan vammaisten henkilöiden arjessa.

Espoon arvot: ¹

Asukas- ja asiakaslähtöisyys
 Suvaitsevaisuus ja tasa-arvo
 Luovuus ja innovatiivisuus
 Kumppanuus ja yhteisöllisyys
 Tuloksellisuus ja vaikuttavuus
 Kestävä kehitys

1.2.1 Asukas- ja asiakaslähtöisyys

Asukas- ja asiakaslähtöisyydellä tarkoitamme asiakkaan tarpeiden ja tavoitteiden arvostamista kaikessa toiminnassa. Asukas- ja asiakaslähtöisyys koskee niin asukkaille ja muille asiakkaille annettavia palveluja kuin organisaation sisäisiäkin palveluja. Se merkitsee myös asukkaiden ja asiakkaiden antamien tietojen tai heiltä saadun palautteen huomioon ottamista palvelujen ja muun toiminnan kehittämisessä.

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Suunniteltaessa ja käynnistettäessä uusia toimintoja ja palveluja huomioidaan vammaisten henkilöiden tarpeet. Erilaisten asukas- ja asiakasryhmien huomioimista pidetään ohjenuorana kaikessa suunnittelussa. Kaupunkilaisten kokemuksellinen tieto viedään osaksi laadukasta toteutusta.

1.2.2 Suvaitsevaisuus ja tasa-arvo

Suvaitsevaisuudella ja tasa-arvolla tarkoitamme toisten ajatusten arvostamista, eri mielipiteiden yhtäläistä kuuntelua, ihmisten tasa-arvoa ja oikeudenmukaista kohtelua sekä erilaisuuden ymmärtämistä niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Suvaitsevaisuus tarkoittaa myös erilaisten kulttuurien ymmärtämistä ja rinnakkaiseloä.

¹ Ohjelmaa tehtäessä voimassa olevat arvot, Espoon strategia 2008–2010

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Ohjelmalla halutaan vaikuttaa asenteisiin. On tärkeää, että ihmisten erilaisuus hyväksytään ja toisista huoltapitävää, välittävää suvaitsevaisuutta edistetään kaikessa toiminnassa.

Ihmisiä kohdellaan tasa-arvoisesti ja päätöksenteko on oikeudenmukaista. Oikeudenmukaisuuden toteutuminen edellyttää ihmisten erilaisuuden huomioon ottamista päätöksenteossa.

1.2.3 Luovuus ja innovatiivisuus

Luovuudella ja innovatiivisuudella tarkoitamme uusien asioiden ja ideoiden tuottamista ja käyttöönottoa, jatkuvaa monipuolista kokeilu-, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä nopeaa omaksumista ja oppimista.

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Innovatiivisuutta tarvitaan, kun palvelutarpeisiin etsitään ratkaisuja yhdessä asiakkaiden kanssa. Ratkaisuja löydetään yhdistämällä luovasti ja aktiivisesti vanhoja sekä uusia keinoja ja verkostoitumalla eri toimijoiden kanssa.

1.2.4 Kumppanuus ja yhteisöllisyys

Kumppanuudella ja yhteisöllisyydellä tarkoitamme kaikkia osapuolia hyödyttävää avointa yhteistyötä ja verkostomaista työtapaa sekä monipuolista liittoutuma- ja kumppanisuhteita. Se tarkoittaa myös asiakkaiden mukanaoloa ja osallistumista palvelun suunnitteluun ja toteutukseen tasaveroisena osallistujana.

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Asiakkaiden tarpeet otetaan huomioon ja he voivat osallistua palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen arjen asiantuntijana. Toteutamme aitoa kumppanuutta järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteisöllisyydellä ja avoimuudella annetaan luoville ratkaisuille mahdollisuuksia.

1.2.5 Tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Tuloksellisuudella ja vaikuttavuudella tarkoitamme toiminnan tuottavuutta, taloudellisuutta ja vaikuttavuutta. Tuloksellisella toiminnalla saavutetaan haluttuja vaikutuksia. Tuloksellisuus tarkoittaa onnistumista asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa eri tasoilla. Palvelut ja muu toiminta on tehokkaasti ja taloudellisesti järjestetty.

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Varmistamme, että toimenpiteet, palvelut ja ratkaisut ovat oikea-aikaisia ja vaikuttavia. Seuraamme toimenpiteiden tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä vammaisen henkilön että muiden toimijoiden kannalta.

1.2.6 Kestävä kehitys

Kestävällä kehityksellä tarkoitamme, että kehitämme kaupunkia noudattaen kaikissa ratkaisuissa kestävän kehityksen periaatteita. Edistämme toiminnallamme ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä. Osana sosiaalista kestävyyttä on historiallisen ja kulttuurisen perinnön vaaliminen sekä kristillisen perinnön ja monikulttuurisuuden kunnioittaminen.

Vammaispoliittisen ohjelman kannalta:

Kaikille sopivan, esteettömän ympäristön rakentaminen on osa kestävästä kehitystä. Kaikessa rakennetun ympäristön suunnittelussa hyödynnetään käyttäjien kokemuksia, uusinta esteettömyystietoa ja esteettömyysratkaisuja sekä olla aktiivisesti mukana niiden kehittämisessä. Tehtävämme on varmistaa, että esteettömyys toteutuu niin suunnittelussa kuin toteutuksessa. Sosiaalisesti kestävästä kehitystä on vammautumisen ennaltaehkäisy, riittävien ja oikea-aikaisten palvelujen tarjoaminen ja vammaisten henkilöiden terveyden edistäminen.

1.3 Ohjelman linjaukset

Ohjelman linjaukset:

- Haaste kaikille
- Kaikessa huomioon
- Ihmiset keskiössä
- Muutokset hallintaan

1.3.1 Haaste kaikille

Visiomme *Toimiva arki kaikille*, haastaa päättäjät, paikalliset toimijat, kuntalaiset – meidän kaikki, varmistamaan toimivan arjen. Vammaisille henkilöille mahdollistetaan mukanaolo kaikkialla missä ihmiset elävät ja toimivat. Kyse on tiedosta, tahdosta ja asenteesta.

Omista asioista päättäminen on meille kaikille tärkeää. Haluamme päättää, milloin käymme kaupassa, mitä ostamme, ketä tapaamme, mikä on meille tai lapsellemme parhaaksi. Itsemääräämisoikeus tekee elämästämme mielekkään. Sen kunnioittaminen ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että tarvittavaa apua ei saa. Toimiva arki on mahdollista kaikille, niin vammaisen lapsen perheelle kuin eri-ikäisille vammaisille henkilöillekin.

”Toimiva arki on mahdollista kaikille.”

1.3.2 Kaikessa huomioon

Ohjelman tavoitteena on saada vammaiset espoolaiset mahdollisimman yhdenvertaisiksi muiden espoolaisten kanssa. Erilaisten kuntalaisten tarpeet huomioidaan kaupungin suunnittelussa ja toiminnoissa. Tämä edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Vammaisten henkilöiden, kuten muidenkin käyttäjäryhmien, tarpeiden huomioiminen on osa normaalia suunnittelua sekä kaupungin toiminnan ja palvelujen kehittämistä. Viestinnässä, opetuksessa, ympäristön suunnittelussa, liikenteessä ja rakentamisessa – kaikissa palveluissa ja toiminnoissa on esteettömyys ja saavutettavuus peruslähtökohta. Toimivat ratkaisut muodostavat poikkihallinnollisesti sujuvan kokonaisuuden.

Kaikissa kehittämishankkeissa tuotetaan jokaiselle soveltuvaa ympäristöä ja palveluja. Suunnittelun aikana arvioidaan, soveltuvatko palvelut sellaisenaan vammaisille henkilöille vai tarvitaanko erityisratkaisuja. Kun palvelut alun perin suunnitellaan kaikille sopiviksi, vähennetään yksilöllisten erityispalvelujen tarvetta.

Vammaisten henkilöiden tarpeet huomioidaan kaikissa kaupungin ohjelmissa ja strategioissa molemmilla kotimaisilla kielillä.

" Vammaisten henkilöiden tarpeiden huomiointi kulkee punaisena lankana kaikessa kaupungin toiminnassa."

(lisätään kuva)

1.3.3 Ihmiset keskiössä

Toimivassa arjessa ihmiset ovat keskiössä

Jokainen on oman elämänsä asiantuntija, toimija ja tekijä. Ihminen on osa yhteisöä. Tärkein yhteisö on usein perhe, mutta myös ystävät tai naapurit voivat olla hyvin läheisiä. Vammaista henkilöä kuullaan hänen omista lähtökohdistaan, osana omaa perhettä ja lähiyhteisöään. Päätöksenteossa otetaan huomioon asiat, jotka palvelun tarvitsija kokee tärkeänä omassa elämässään.

Ihmistä välittäminen on olennaista asiakaspalvelussa. Asiakas kohdataan aidosti kuunnellen ja tasavertaisena kumppanina. Luottamuksen syntyminen on edellytys asiakaslähtöiselle työlle. Asiakastyössä tavoitteena on aina asiakkaan voimavarojen lisääminen ja toimivan arjen mahdollistaminen.

”Kun asiakas heittää pallon, työntekijä ottaa siitä kopin.”

Ratkaisuja etsitään yhdessä

Ohjelmalla vaikutetaan siihen, että asiakkaan asiat käsitellään kokonaisuutena yhdessä pisteessä ja yhteistyö varmistetaan eri toimijatahojen kanssa. Ratkaisuja etsitään yhdessä asiakkaan tarpeiden pohjalta. Asiakasta kuullaan riippumatta siitä, onko ratkaisua jo olemassa. Jos haettua palvelua ei voida myöntää, selvitetään yhdessä muita mahdol-

lisuuksia. Ne voivat olla eri toimialojen tai järjestöjen palveluja, näiden yhdistelmiä tai kokonaan uusia keinoja.

Palvelupäätöksiä tehtäessä huomioidaan aina asiakkaan kokonaistilanne. Jokainen päätös vaikuttaa ihmisen elämän kokonaisuuteen. Työntekijän tehtävänä on varmistaa, että palvelut toimivat asiakkaan tarpeiden mukaisena kokonaisuutena. Ohjeistus mahdollistaa palvelujen yhdistelmät sekä toimivat ratkaisut ja toimintatavalla varmistetaan että asiakkaan asia on hoidettu kokonaisuudessaan. Arvioidaan myös, toimivatko tehdyt ratkaisut ja mitkä niiden vaikutukset ovat.

”Työntekijän työkalurepun paikka on molempien käden ulottuvilla, ei asiakkaan ja työntekijän välissä. ”

Palvelujen laadusta vastataan

Ihmisiin kohdistuvalla vaikutusten arvioinnilla ennakoidaan päätösten vaikutuksia arjen toimivuuteen.

Kaupungin palvelut ovat kuntalaisia varten. Asiakkaita palvellaan äidinkielellä. Asiakasta kannustetaan antamaan palautetta. Kaupungin tulee seurata palvelujen laatua ja varmistaa niiden soveltuvuus asiakkaalle. Asiakaspalautteita antaa arvokasta tietoa palvelujen toimivuudesta ja on keskeinen osa palvelujen kehittämistä. Asiakaspalautteisiin vastataan ja tarvittavat muutokset tehdään. Kehitetään toimiva, monipuolinen ja tehokas asiakaspalauttejärjestelmä.

Kaupungilla on vastuu palveluista riippumatta siitä, onko ne toteutettu omana toimintana tai ostopalveluna. Kilpailuttamisen lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeiden mukaiset laatukriteerit. Palvelujen laatu varmistetaan laatukriteereiden toteutumisen luotettavalla arvioinnilla. Palvelusopimuksen toteutumista tulee valvoa.

”Palvelujen laadukkuus mitataan asiakaspalautteella.”

Kumppanuutta vahvistetaan

Kumppanuutta vahvistetaan asiakkaan ja työntekijän, kaupungin eri yksiköiden sekä kaupungin ja yhteistyötahojen välillä. Välittävien verkostojen syntymiselle ja toimiville yhteistyön rakenteille luodaan edellytyksiä. Hyviä käytäntöjä etsitään ja levitetään aktiivisesti. Hyvistä käytännöistä tiedotetaan ja niitä hyödynnetään muissakin toiminnoissa.

Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yhteisten tavoitteiden löytäminen on tärkeää. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa, ja osallistamalla aktiivisesti myös valtakunnallisiin hankkeisiin ja valmistelutyöhön.

”Kumppanuus toimintatavaksi.”

1.3.4 Muutokset hallintaan

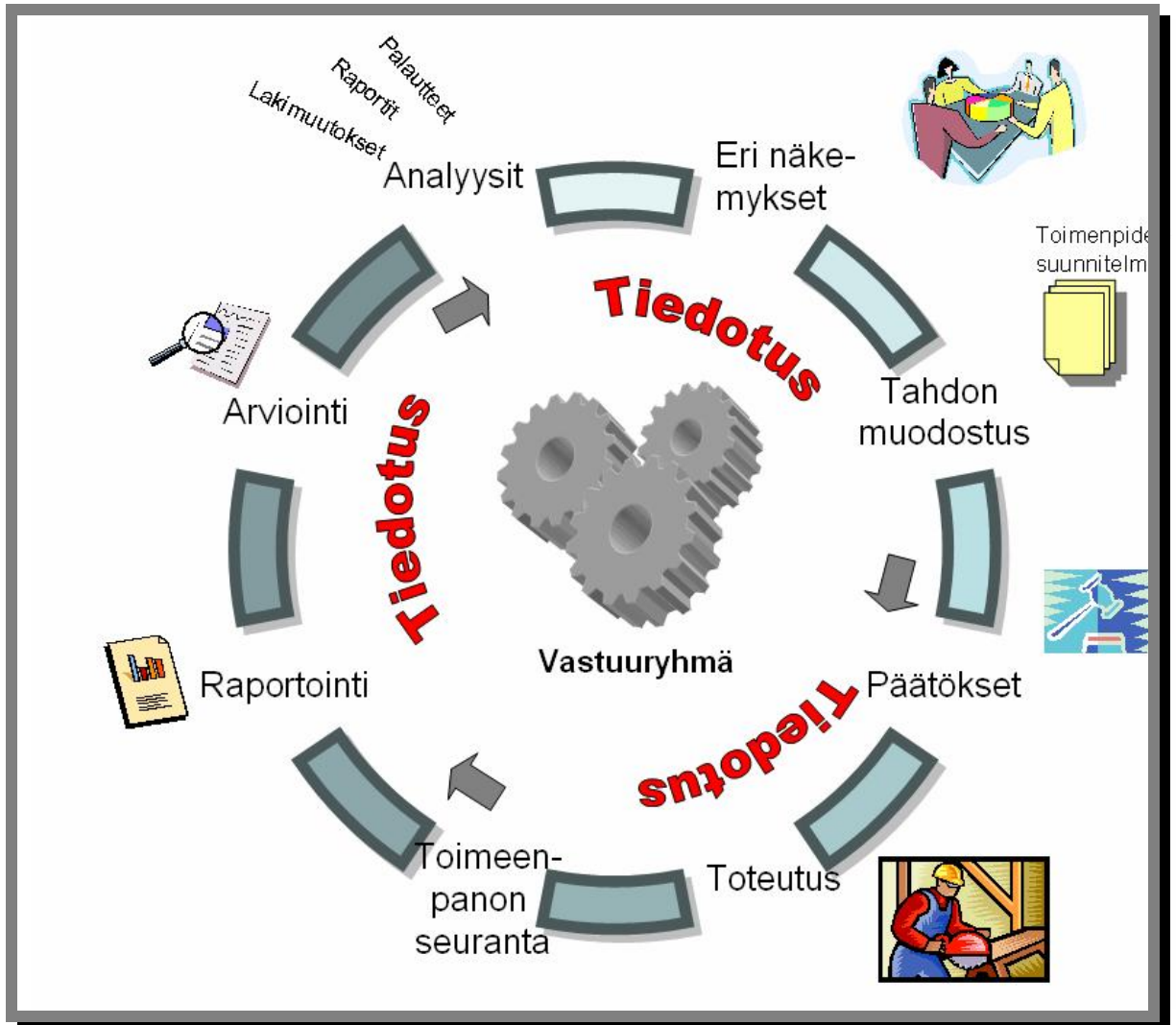
Elämänkaaren tavanomaiset siirtymävaiheet ovat vammaisilla henkilöillä ennakoitavissa kuten kaikilla muillakin. Vammaisen henkilön tarpeet ennakoidaan palveluja, resursseja ja ympäristöä suunniteltaessa.

Joskus elämänkulku voi muodostua erilaiseksi kuin oli ajatellut. Vammaisen lapsen syntymä, oma tai läheisen vammautuminen tai vakava sairastuminen muuttavat väistämättä arkea. Tällaisissa tilanteissa tarvitaan tukea ja apua. Tarvitaan valmiiksi mietittyjä ratkaisuja ja palveluja, että pysytään nopeastikin vastaamaan yksilöllisiin palvelutarpeisiin.

”Yllätyksellisiinkin palvelutarpeisiin löydetään ratkaisu.”

2 OHJELMAN TOIMINTAPROSESSI

2.1 Jatkuva prosessi

Kuva. Toimenpidesuunnitelman luominen ja tarkistus (kuvaan liitetään aikataulus)

Vammaispoliittisen ohjelman toteutus on jatkuva prosessi, joka elää yhteistyön kautta. Eri toimijoiden osallistuminen varmistaa poikkihallinnollisen toimivan kokonaisuuden sekä osallistujien sitoutumisen työhön. Eri näkökulmien kuuleminen auttaa meitä kaikkia ymmärtämään asioiden monimuotoisuuden. Lisäksi näkökulmien kohtaaminen voi jo itsessään synnyttää uusia, luovia ratkaisuja.

Keskustelu rakentaa yhteistä todellisuutta, löytyy "sama kieli" ja yhteistyö vahvistuu.

Prosessin tavoitteena on kohdistaa toimenpiteet oikea aikaisesti oikeisiin asioihin niin, että ne toimivat vammaisen henkilön elämässä parhaalla mahdollisella tavalla.

2.2 Vastuuryhmä

Vammaispoliittisen ohjelman vastuuryhmän kokoamisesta vastaavat sosiaali- ja terveys-toimen johtoryhmä ja vammaisneuvosto. Vastuuryhmä on poikkihallinnollinen. Tämä ryhmä pitää vammaispoliittisen ohjelman toimintaprosessin käynnissä eli pyörän pyörimässä:

Vastuuryhmän tehtävänä on

- käynnistää vuosittainen prosessi valmistelemalla pohja-aineisto vammaispoliittista seminaaria varten
- järjestää ja kutsua koolle vuosittainen vammaispoliittinen seminaari
- koota vuosisuunnitelmaehdotus seminaarin pohjalta
- vastata vuosisuunnitelman ja siihen liittyvän talousarvion tekemisestä ja niiden viemisestä strategiaan.
- seurata vuosisuunnitelman toteutumista ja raportoida siitä.

2.3 Analyysit

Vastuuryhmä kerää pohja-aineistoksi tiedot toimintaympäristön muutoksista, kuten lakimuutoksista ja väestöön kohdistuvista muutoksista sekä arvioi niiden vaikutuksia vammaisten henkilöiden arjen toimivuuteen. Lisäksi kerätään yhteen vammais- ja sairausjärjestöiltä tulevat tiedot, asiakaspalautteet, asiamiesten raportit (vammais-, sosiaali- ja potilas-, esteettömyysasiamies) sekä muut vammaispalveluja koskevat kaupungin raportit.

2.4 Eri toimijoiden näkemykset

Vuosittain järjestetään vammaispoliittinen seminaari, johon kutsutaan eri toimijoiden edustajat.

Seminaarin tarkoituksena on eri tahojen näkemysten kuuleminen ja asioiden nostaminen yhteiseen toimenpide-ehdotukseen tai kehittämissuunnitelmaan.

2.5 Tahdon muodostus

Toimenpidesuunnitelmaehdotus tehdään vammaispoliittisen seminaarin nostamien esitysten pohjalta. Lopullinen toimenpide-ehdotus edellyttää eri osapuolien sitoutumista.

Toimenpiteet pilkotaan riittävän pieniksi tehtäviksi, niin että niiden toteutumista ja vaikuttavuutta voidaan paremmin seurata, ja tarvittaessa muuttaa toimenpiteiden toteutustapaa. Asiat, jotka voidaan korjata heti, korjataan välittömästi, eikä niitä viedä toimenpidesuunnitelmaan.

Yksityiskohtaisten tehtävien valmistelu tapahtuu tarvittaessa työpajoissa. Työpaja voidaan kutsua koolle myös evästämään jotain asiaa. Jos käsittelyssä nousee jokin uusi asia esiin, toimitaan tilanteen mukaan ja tehdään tarvittavat muutokset.

2.6 Päätökset

Vuosisuunnitelmaan kirjatut strategiatason toimenpiteet viedään kaupungin strategiaan, tavoitteisiin ja taloussuunnitteluun normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto tekee lopulliset päätökset suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamisesta ja tarvittavista resursseista.

2.7 Toteutus

Toimenpiteet toteutetaan hyväksytyin toimenpidesuunnitelman ja kohdistettujen resursien mukaisesti.

Toteutuksesta vastaava taho raportoi vastuuryhmälle tehtäväksi annossa sovitulla tavalla. Tehtävän onnistumista selvitetään arvioimalla ja mittaamalla.

2.8 Toimeenpanon seuranta

Toimenpiteiden toteutusta seurataan säännöllisesti, ja mikäli toteutus ei etene suunnitellusti, voidaan välittömästi tehdä korjaavia toimia.

2.9 Raportointi

Vastuuryhmä vastaa siitä, että ohjelman toteutumisesta raportoidaan puolivuotisseurannassa ja tilinpäätöksen yhteydessä kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

2.10 Arviointi

Arvioinnissa todetaan, miten sovitut toimenpiteet ovat edenneet ja kuinka tehdyt toimenpiteet ovat parantaneet asiakkaiden arjen sujuvuutta sekä arvioidaan prosessin toimivuutta ja tehdään tarvittavat korjaukset.

2.11 Tiedottaminen

Ohjelman etenemisestä tiedotetaan avoimesti ja näkyvästi kaikille espoolaisille ja yhteisöryhmäpaneille.

3 TOIMENPIDESUUNNITELMA TOIMINTATAPANA

Vammaispoliittisen ohjelman toimenpidesuunnitelma on pidemmän ajan tavoitteiden mukainen konkreettinen suunnitelma aikatauluineen ja vastuineen. Toimenpidesuunnitelman tavoitteet pohjautuvat ohjelman linjauksiin, jotka yhdessä eri toimijoiden kanssa työestetään konkreettisiksi tavoitteiksi.

Toimenpidesuunnitelmaan kirjataan, millä toimenpiteillä tavoitteet toteutetaan, millä mitareilla tavoitteiden toteutumista mitataan ja tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Toimenpidesuunnitelma sisältää vuosittain päivitettävän osan, jolla varmistetaan, että toimenpiteiden suunta säilyy tarpeiden mukaisena ja konkreettisia tekoja tehdään.

Toimenpidesuunnitelma kattaa kaikki toimijat ja siinä kuvataan myös toimenpiteet, joiden toteuttaminen tapahtuu kaupungin yhteistyökumppaneiden kanssa.

LIITTEET

LIITE 1 ESPOON VAMMAISPOLIITTISEN OHJELMAN UUDISTAMISEN JOHTORYHMÄ

Johtoryhmään ovat kuuluneet

Puheenjohtajana perusturvajohtaja Juha Metso, Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Sihteerinä vammaisasiamies Sirkku Kiviniitty Espoon sosiaali- ja terveystoimi

Jäseninä:

vammaisneuvoston jäsen Pirkko Kuusela, Espoon vammaisneuvosto
vammaispalvelupäällikkö Elina Sormunen, Espoon sosiaali- ja terveystoimi 7.9.2007 asti
kehitysvammopalvelujen johtaja Osmo Raaska, Espoon sosiaali- ja terveystoimi
yhdyskuntatyösuunnittelija Merva Mikkola, Espoon sivistystoimi
erityisasiantuntija Virpi Mattila, Espoon sosiaali- ja terveystoimi
esteettömyysasiamies Jaana Länkelin, Espoon tekninen ja ympäristötoimi

LIITE 2 VUOSITTAINEN TOIMENPIDESUUNNITELMA

(toimenpidesuunnitelman hahmotelmaa esimerkkinä, normaalisti omana erillisenä dokumenttina)

1) Tavoite: Asiakaspalvelun kehittäminen ohjelman linjausten mukaisesti

Toimenpiteet:

- Päivä paremmaksi palvelulla – koulutus

Mittarit:

- Asiakastytyväisyyskysely
- Työntekijöiden haastattelu

Aikataulu:

Vastuutaho:

Seuranta:

- 2) Tavoite: Vammaispalvelujen tilastoinnin kehittäminen

Toimenpiteet:

- Määritellään seurattavat mittarit ja raportointitahot

Mittarit:

Aikataulu:

Vastuutaho:

Seuranta:

- 3) Tavoite: Palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen ja palvelutakuun toteuttaminen ja seuranta

Toimenpiteet:

- Määritellään tavoitteet

Mittarit:

- Palvelusuunnitelmia %:a asiakkaista
- Palvelutakuun aikarajojen toteutuminen %:a asiakkaista

Aikataulu:

Vastuutaho:

Seuranta:

- 4) Tavoite: Vammaisten henkilöiden huomiointi kaikissa kaupungin toiminnoissa ja palveluissa sekä ohjelmissa ja projekteissa

Toimenpiteet:

- Tarkistuslistan käyttöönotto, jolla varmistetaan, että erityisryhmät huomioidaan kaupungin toiminnoissa, palveluissa, ohjelmissa ja projekteissa.

Mittarit:

- tarkistuslistojen käyttämisen kattavuus (onko toteutunut kaikissa toiminnoissa)
- erityisryhmien huomioinnin toteutuminen
- jos ei ole huomioitu, kuinka usein on löydetty ratkaisu

Aikataulu:**Vastuutaho:****Seuranta:**